

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРІОРИТЕТІВ РОЗВИТКУ НАУКИ І ТЕХНІКИ В УКРАЇНІ ЯК ПЕРЕДУМОВА ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ

Перша половина 2022 р. для України як європейської держави стала переломним моментом у історії. Російська військова агресія змусила економіку нашої країни мобілізувати зусилля щодо захисту від дій ворожої країни. Безперечно це призупинило поступ країни в економічному розвитку і призвело до зниження рівня ключових параметрів та показників національного господарства країни. Зруйнована інфраструктура, значна кількість тимчасово-переміщених осіб, зупинка багатьох підприємств, скорочення експортно-імпортних операцій, зростання рівня інфляції призвело до загального падіння ВВП країни більше як на 40%. Така ситуація недопустима для майбутнього країни, а тому наступним етапом господарської мобілізації країни ми вважаємо акумуляцію зусиль науки та активізацію наукового потенціалу у соціально-економічному просторі держави. Цілком очевидною є зміна пріоритетних напрямів розвитку науки в Україні, а отже потребує зміни Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки». Ми переконані, що необхідна трансформація пріоритетів повинна виходити із двох фундаментальних принципів: національні інтереси та безпека [1].

Вважаємо, що основним наслідком військової агресії є формування національної ідеї майбутньої безпеки країни. І саме сучасне фундаментальне наукове дослідження в українських реаліях повинне бути спрямоване на сферу продовольчої, фінансової, енергетичної, політичної, соціальної та

військової безпеки країни. В таких наукових доробках «для дослідника недостатньо встановити новий факт, важливо дати йому пояснення з позицій сучасної науки, розкрити його загальнопізнавальне, теоретичне або практичне значення» [2, с. 11]. Разом із доведенням практичного значення важливо забезпечити продукування наукового продукту, що повинен володіти такими властивостями як інтелектуальна глибина, новаційність, і що найбільш важливо, корисність для відновлення, становлення та розвитку національної економіки.

Під час війни з лютого 2022 року, ми можемо спостерігати, яке велике значення для безпекових та загальнонаціональних інтересів країни відіграє інформація та сучасні комунікаційні технології. По-суті, це повноцінний «другий фронт», що відкрила Україна і, безперечно, завдяки якому здобуто багато перемог на реальному полі бою.

Підтверджує актуальність проблеми ефективної організації інформаційної системи та сучасних комунікаційних технологій статистика довоєнного періоду у цій сфері [3]. Тобто, ще у довоєнний період існувала проблема налагодження ефективних комунікацій та впровадження сучасних інформаційних технологій. Як видно із статистики частка задіяних у цьому процесі підприємств практично не перевищувала 10% від загальної кількості підприємств.

Відтак, формування єдиної інформаційної системи країни на засадах безпеки та сучасних комунікаційних технологіях дозволить в першу чергу ефективно протистояти зовнішнім інформаційним агресивним впливам (маємо на увазі не лише хакерські атаки, але й ефективне протистояння дезінформації, як способу психологічного впливу щодо введення в оману користувача інформацією). Такого типу система – це доволі гнучкий механізм у реалізації державної інформаційної політики.

Формування мультиджерельної енергосистеми країни із загальнодержавною системою енергетичного менеджменту, функціонування

якої базується на принципах енергетичної незалежності, безпеки та стабільності. Проблемою науки у цій сфері стане забезпечення процесу пошуку альтернативних джерел енергії та максимізація ефективного використання традиційних джерел енергії на основі енергозберігаючих технологій, при цьому максимально забезпечивши безпеку енергетичної інфраструктури.

Згідно офіційних Даних державної служби статистики України лише на 2020 рік наша енергосистема змогла вийти на рівень 6,6% у частці постачання енергії від відновлюваних джерел, при цьому значну частку з яких (4,9%) займала енергія біопалива та відходів [4]. У той час такі європейські країни як Швеція, Фінляндія та Данія мали у своєму арсеналі на початок 2019 року більше як 30% джерел відновлюваної енергії, Німеччина 16%, а Великобританія 10% [5]. Тобто, проблематика для української науки у цій площині цілком очевидна.

Раціональне природокористування із пріоритетним напрямом переробки та безпечної утилізації відходів та формуванням системи екологічної безпеки країни, як пріоритетний напрям стратегії розвитку наукової діяльності обумовлений не лише глобальними екологічними проблемами, що постійно обговорюються на дискусійних майданчиках організованих ООН чи іншими екологічними організаціями, але й наслідками війни в Україні: знищенням окремих екосистем, забрудненням навколишнього середовища через надмірні викиди шкідливих речовин через воєнні дії на найбільш екологічно небезпечних ділянках та промислових об'єктах.

Водночас, за період військових дій в Україні в окремих регіонах із найбільшою військовою активністю накопичилася значна кількість органічних та неорганічних відходів, переробка та утилізація яких потребує негайних науково-обґрунтованих заходів. Життя і здоров'я населення ще у довоєнний період включало у себе цілий комплекс проблем, що були пов'язані із фінансуванням медзакладів, забезпеченням необхідною кількістю

медпрепаратів та кваліфікованих і мотивованих медпрацівників. Особливо гостро ці проблеми постали на тлі світової пандемії COVID-19.

Нинішня ситуація вимагає не лише певних кроків у покращенні, а на наш погляд, тотальної зміни у підходах до сфери охорони здоров'я. Однією із складових таких змін повинно стати збільшення наукоємності цього сегменту соціально-гуманітарної політики держави. Особливо у поствоєнний період, країна повинна стати центром сучасних досліджень у сфері фізичного та психологічного здоров'я людини. Українські медики, психологи, реабілітологи неодноразово доводили свою професійну кваліфікацію. Маючи такий практичний потенціал у сфері охорони здоров'я, що випробуваний у надскладних умовах військових дій поряд із фундаментальними науковими дослідженнями вітчизняна сфера охорони здоров'я повинна стати однією із найбільш розвинутих на Європейському континенті.

Список використаних джерел

1. Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14#Text> (дата звернення: 12.05.2022 р.)
2. Мантур-Чубата О. С., Дубілей Ю. А., Міхалець А. В. Особливості наукового дослідження у сучасному світі. Випуск 21, частина 2. 2018, С. 9-11.
3. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на підприємствах URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 12.05.2022 р.)
4. Економічна статистика / Економічна діяльність / Енергетика. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 12.05.2022 р.)
5. Хто «найзеленіший»: як передові країни Європи розвивають альтернативну енергетику. URL: <https://mind.ua/publications/20194992-hto-najzelenishij-yak-peredovi-krayini-evropi-rozvivayut-alternativnu-energetiku> (дата звернення: 12.05.2022 р.)